

Sygnatura akt IX Gc 1278/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 24 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Marczewski

Protokolant: p.o. stażysty J. W.

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwo (...) Sp. Z o.o. z siedzibą w S. przeciwko A. M.

- o zapłatę

1. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 227.164,45 zł (dwieście dwadzieścia siedem tysięcy sto sześćdziesiąt cztery złote 45/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty.
2. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 18576 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Jarosław Marczewski

UZASADNIENIE

Powód – **Przedsiębiorstwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K.** w pozwie wniesionym 5 sierpnia 2014 r. domagał się zasądzenia od pozwanej – **A. M.**, kwoty 227.164,45 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powód domagał się także zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 31 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VIII Gospodarczy w sprawie oznaczonej sygn. akt VIII GNc 26/13, wydał nakaz zapłaty, w którym zasądził od (...) Sp. z o.o. w G. na rzecz powódki:

- kwotę 191404,19 zł, tytułem należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi
- kwotę 6010 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd nadał w/w nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności w dniu 8 marca 2013 roku.

Dłużna spółka nie dokonała płatności należności wynikających z rzeczzonego tytułu wykonawczego, a egzekucja wobec spółki okazała się bezskuteczna.

Członkiem zarządu (...) Sp. z o.o. w G. od początku jej powstania jest pozwana.

Z uwagi na to, że roszczenia powoda nie zostały zaspokojone w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko dłużnej spółce, powód w oparciu o treść art. 299 k.s.h. wezwał do zapłaty pozwaną, jako członka zarządu dłużnika. Wezwanie do pozostało bez odpowiedzi.

Na sumę dochodzoną pozwem składały się następujące kwoty:

1. 191.404,19 zł jako należność główna,

2. 27.950,26 zł stanowiąca skapitalizowane odsetki na dzień przesądowego wezwania do zapłaty z 7 marca 2014 r. - wyliczone od kwot i dat w nakazie z 31 stycznia 2013 r.,

3. 6010 zł tytułem kosztów procesu,

4. 1800 zł tytułem przyznanych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym w sprawie KM 471/13, prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gnieźnie M. G..

Pozwana nie wniosła odpowiedzi na pozew, mimo nałożonego na nią na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2015 r. zobowiązania do złożenia w terminie 14 dni tego pisma procesowego, zgodnie z pouczeniem znajdującym się przy doręczonym pozwanej odpisie pozwu. Pismem wniesionym do tut. 21 lipca 2015 r. pozwana zażądała dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z dziedziny księgowości na okoliczność, że pomimo niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel nie poniósł szkody, a zatem, że zachodzi przesłanka ekskulpacyjna z art. 299 § 2 k.s.h.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana jest prezesem zarządu spółki (...) Sp. z o.o. w G. od jej powstania – tj. od 6 czerwca 2011 r.

bezsporne, a nadto dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda będącego radcą prawnym kserokopia odpisu pełnego z KRS spółki (...) Sp. z o.o. w G. (k.13 i n.); informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców (k. 15 i n.).

W dniu 31 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VIII Gospodarczy w sprawie oznaczonej sygn. akt VIII GNc 26/13, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym zasądził od (...) Sp. z o.o. w G. na rzecz powódki:

1. kwotę 191404,19 zł, tytułem należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21.01.2013r. do dnia zapłaty,
2. kwotę 6010 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd nadał w/w nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności w dniu 8 marca 2013 roku.

Bezsporne, a nadto dowód – poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda będącego radcą prawnym kserokopia odpisu: nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, Wydział VIII Gospodarczy z 31 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt VIII GNc 26/13 z klauzulą wykonalności (k. 18) i postanowienia z 8 marca 2013 r. (k. 21)

Na podstawie ww. tytułu wykonawczego powód złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gnieźnie M. G. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko spółce (...) Sp. z o.o. w G..

Komornik postanowieniem z dnia 17 lutego 2014r., nie wyegzekwowałszy żadnych kwot, umorzył postępowanie wobec dłużnej spółki prowadzone pod sygn. KM 471/13 ze względu na jego bezskuteczność. Powódce zostały przyznane koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 1800 zł.

Bezsporne, a nadto dowód – poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda będącego radcą prawnym kserokopia: odpisu postanowienia Komornika Sądowego przy SR w Gnieźnie M. G. z 17.02.2014 (k. 19), nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, Wydział VIII Gospodarczy z 31 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt VIII GNc 26/13 z klauzulą wykonalności (k. 18).

Powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem. Pozwana do zamknięcia rozprawy nie uczyniła zadość żądaniu powoda.

Bezsporne, a nadto dowód – poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda będącego radcą prawnym kserokopia: wezwania z 7.03.2014 wraz z dowodem nadania (k. 12).

Oceniając materiał dowodowy, Sąd uznał za wiarygodne zgromadzone w sprawie dokumenty. Nie wykazują one śladów podrobienia czy przerobienia, a ich treść i autentyczność nie były kwestionowane przez strony w trakcie procesu. Dokumenty prywatne stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia w nich zawarte (art. 245 k.p.c.), a dokumenty urzędowe stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.).

Sąd oddalił wniosek pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego - zawarty w piśmie procesowym z 21 lipca 2015 r., jako spóźniony i nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 207 § 6 k.p.c.).

Pozwana otrzymała pozew wraz z załącznikami i pouczeniem na rozprawie 29 kwietnia 2015r. Sąd zobowiązał ją jednocześnie do złożenia w terminie 14 dni odpowiedzi na pozew, czego pozwana nie uczyniła.

Pismem z 21 lipca 2015 r., złożonym ponad dwa miesiące po upływie zakreślonego terminu do złożenia odpowiedzi na pozew, pozwana wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Nie podała przy tym przyczyn, dla których wniosku tego nie zgłosiła wcześniej – tj. w terminie zakreślonym do złożenia odpowiedzi na pozew. Pozwana nie podała również, że wystąpiły jakieś inne, nadzwyczajne, okoliczności dla których wniosek ten składa dopiero teraz.

Biorąc pod uwagę fakt, że pozwana ów wniosek złożyła na 3 dni przed wyznaczonym kolejnym terminem rozprawy oczywiste jest, że przeprowadzenie tego dowodu spowodowałoby zwłokę w rozpoznaniu sprawy w sytuacji, w której nie zachodziła konieczność odroczenia rozprawy z innej przyczyny, a złożone do tej pory wnioski dowodowe ograniczały się do przeprowadzenia dowodu z dokumentów.

Dopuszczenie wniosku pozwanej zawartego w piśmie z dnia 21 lipca 2015r. oznaczałoby konieczność zlecenia biegłemu sporządzenia pisemnej opinii, co z kolei wymagałoby kolejnego odroczenia rozprawy na okres przynajmniej kilku miesięcy.

Trzeba także podkreślić, że rolą biegłego jest sporządzenie opinii w sprawie zgodnie z zakreśloną w postanowieniu Sądu o dopuszczeniu tego dowodu tezą dowodową, przy czym opinia ta jest sporządzona przy wykorzystaniu posiadanej przez biegłego wiedzy specjalnej w oparciu o znajdujący się w aktach sprawy materiał dowodowy.

Rolą biegłego nie jest bowiem poszukiwanie dowodów.

W rozpoznawanej sprawie pozwana nie przedłożyła żadnych dokumentów finansowych dłużnej spółki, które są niezbędne dla opracowania przez biegłego opinii w przedmiocie braku szkody powoda, mimo nie zgłoszenia przez pozwaną w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości.

Pozwana nie złożyła żadnych wniosków o przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów, a jeżeli nie była w ich posiadaniu nie wniosła o zwrócenie się przez Sąd w trybie art. 248§1 k.p.c. do osób, u których dokumenty te się znajdują, o ich przedłożenie.

Z uwagi na powyższe, skoro w aktach sprawy brak jest jakichkolwiek dokumentów finansowych dłużnej spółki, biegły nie byłby w stanie opracować opinii zgodnie z wnioskiem dowodowym pozwanej.

Powyższe okoliczności stanowiły podstawę oddalenia wniosku dowodowego pozwanej.

Sąd zważył co następuje:

Wniesionym w niniejszej sprawie pozewm powód dochodził od pozwanej zapłaty kwoty 227.164,45 zł, swoje roszczenie wywodząc z treści art. 299 k.s.h. statuującego subsydiarną odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za jej zobowiązania.

Zgodnie z art. 299 § 1 k.s.h. jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

Przepis art. 299 k.s.h. chroni wierzycieli spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, ustanawiając subsydiarną odpowiedzialność odszkodowawczą członków zarządu obok odpowiedzialności samej spółki.

Celem wspomnianej regulacji jest zagwarantowanie wierzycielom spółki dodatkowej ochrony w wypadku, gdyby egzekucja wszczęta przeciwko spółce nie doprowadziła do zaspokojenia ich wierzytelności z powodów zawinionych przez członków zarządu spółki.

Ten charakter odpowiedzialności członków zarządu wyraża się tym, że stają się oni odpowiedzialni względem wierzyciela spółki dopiero z chwilą, gdy egzekucja przeciwko nie doprowadzi do zaspokojenia wierzyciela.

W analizowanej sprawie bezspornym było, że pozwana pełniła i nadal pełni funkcję jedyne go członka zarządu spółki (...) Sp. z o.o. w G..

Pozwana była członkiem zarządu spółki w chwili powstania wierzytelności powoda oraz w czasie wymagalności zobowiązania, w stosunku do (...) Sp. z o.o. w G.. Pozwana tej okoliczności zresztą nie kwestionowała.

Kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miało przyjęcie odpowiedniego rozkładu ciężaru dowodu oraz zweryfikowanie twierdzeń stron w kontekście przedłożonych przez nie w toku sprawy dowodów.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia danego faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Dokonując wykładni art. 299 §1 k.s.h. należy stwierdzić, że wierzyciel (powód) w procesie toczącym się przeciwko członkowi zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością musi wykazać zaistnienie dwóch przesłanek: po pierwsze faktu niezaspokojenia jego wierzytelności przysługującej mu w stosunku do spółki, a po drugie – bezskuteczność egzekucji powyższej wierzytelności, prowadzonej przeciwko spółce.

Należało mieć przy tym na uwadze, że odpowiedzialność członków zarządu konstruowana przez wspomniany przepis nie jest odpowiedzialnością bezwzględną. Samo spełnienie przesłanek określonych w art. 299 § 1 k.s.h. nie przesądza jeszcze o odpowiedzialności pozwanego członka zarządu. Pozwani członkowie zarządu dłużnej spółki mogą bronić się wykazując, że zaszyły przesłanki wyłączające ich odpowiedzialność wskazane w art. 299 § 2 k.s.h.

Ciężar dowodu zostaje w tym przypadku przerzucony na stronę pozwaną i to ona musi wykazać zaistnienie okoliczności ekskulpacyjnych.

Zatem odpowiedzialność odszkodowawcza członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uzależniona jest od wykazania przez wierzyciela jedynie istnienia zobowiązania spółki oraz bezskuteczności egzekucji z majątku spółki (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2008 r. III CZP 72/08, OSNC 2009/2/20). Zarówno powstanie szkody, rozumianej jako obniżenie potencjału finansowego spółki, a nie bezpośredni uszczerbek w majątku wierzyciela, jak i inne przesłanki odpowiedzialności: tj. wina i związek przyczynowy pomiędzy tak rozumianą szkodą a zachowaniem członków zarządu spółki, funkcjonują na zasadzie domniemania ustawowego. Dlatego dowody na okoliczności opisane w art. 299 § 2 k.s.h. muszą przedstawić członkowie zarządu – czyli w tym wypadku pozwana.

Do powstania przewidzianej w art. 299 § 1 k.s.h. (poprzednio art. 298 § 1 Kodeksu handlowego) odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nieodzowne jest więc dysponowanie przez wierzyciela spółki tytułem egzekucyjnym stwierdzającym istnienie wobec niego zobowiązania spółki i udowodnienie, że egzekucja tego zobowiązania przeciwko spółce okazała się bezskuteczna (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 1999 r., III CZP 10/99, OSNC 1999, nr 12, poz. 203).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należało zważyć, że powód dysponował tytułem egzekucyjnym przeciwko (...) Sp. z o.o. w G. - czego pozwana nie kwestionowała - prawomocnym nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w Krakowie Wydział IX Gospodarczy z 31 maja 2011 r. w sprawie o sygn. akt IX GNc 385/11 z klauzulą wykonalności.

Tym samym należało uznać, że powód wypełnił obowiązek należytego wykazania istnienia swojej wierzytelności wobec dłużnej spółki.

W ocenie Sądu powód wykazał także, że egzekucja należności wynikającej z nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego w dniu 31 stycznia 2013 r. przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, w sprawie oznaczonej sygn. akt VIII GNc 26/13, okazała się bezskuteczna.

Co do zasady należało więc uznać, że pozwana odpowiada za zobowiązanie spółki (...) Sp. z o.o. w G., której jest jedynym członkiem zarządu, stwierdzone dołączonym do pozwu tytułem egzekucyjnym – wspomnianym nakazem zapłaty.

Pozwana w trakcie procesu nie wykazała istnienia choćby jednej z przesłanek egzoneracyjnych, o których mowa w art. 299 § 2 k.s.h.

Zgodnie z tym przepisem wyłączenie odpowiedzialności odszkodowawczej członka zarządu może nastąpić gdy:

- zgłoszenie wniosku o upadłość spółki nastąpiło we właściwym czasie,
- niezgłoszenie wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego nastąpiło bez winy członka zarządu,
- mimo nie zgłoszenia we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości, wierzyciel spółki nie poniósł szkody.

Z treści pisma procesowego pozwanej z 21 lipca 2015 r. wynika, że pozwana nie kwestionowała faktu, że nie zgłosiła wniosku o ogłoszenie upadłości, zatem odpowiadała automatycznie pierwsza przesłanka egzoneracyjna.

W dodatku pozwana nie wskazywała nawet na obiektywne okoliczności, związane z tym, że nie ponosi winy w niezgłoszeniu we właściwym czasie wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego wobec dłużnej spółki.

Zauważyć trzeba, że zgodnie z przepisem art. 11 ust. 1 Ustawy z 28 lutego 2003 Prawo upadłościowe i naprawcze - dłużnika uważa się za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Fakt braku zapłaty należności na rzecz powoda przez dłużną spółkę był w rozpoznawanej sprawie bezsporny.

Skoro zaś, zgodnie z przepisem art. 21 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego dłużnik jest obowiązany, nie później niż w terminie 2 tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie ów wniosek, a obowiązek ten, w myśl przepisu art. 21 ust. 2 ww. ustawy ciążył na pozwanej, jako członku zarządu (...) Sp. z o.o. w G., to pozwana winna taki wniosek złożyć, czego bezspornie nigdy nie uczyniła.

Pozwana w toku postępowania złożyła wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność, że mimo nie zgłoszenia przez nią wniosku o ogłoszenie upadłości powód nie poniósł szkody.

W ocenie Sądu, składając taki wniosek dowodowy pozwana wskazała, że jej zdaniem zachodzi okoliczność egzoneracyjna sformułowana przez nią w tezie dowodowej zawartej we wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego.

Przesłanka ekskulpacyjna przewidziana w art. 299 § 2 in fine k.s.h., że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody, uwalnia pozwanego od odpowiedzialności tylko w razie przeprowadzenia dowodu, że wierzyciel nie uzyskałby zaspokojenia swej wierzytelności z powodu braku wystarczającego majątku, nawet gdyby wszczęto postępowanie upadłościowe lub

układowe na skutek wniosku w tym przedmiocie złożonego we właściwym czasie (wyrok SN z 2012-11-29, V CSK 575/11, LEX nr 1289054).

Ustalenie tej okoliczności wymaga wiadomości specjalnych, w związku z czym konieczne jest opracowanie w tym zakresie opinii przez biegłego sądowego.

Złożony przez pozwaną wniosek o dopuszczenie takiego dowodu został oddalony z przyczyn wskazanych we wcześniejszej części uzasadnienia przy ocenie dowodów.

W konsekwencji należało uznać, że pozwana nie wykazała w trakcie procesu zaistnienia jakiegokolwiek przesłanki egzoneracyjnej z art. 299 § 2 k.s.h..

Sąd Okręgowy, w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z 7 grudnia 2007 r. III CZP 118/06 (OSNC 2007/9/136), zgodnie z którym: odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 k.s.h. obejmuje zasądzone w tytule wykonawczym, wydanym przeciwko spółce, koszty procesu, koszty postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji i odsetki ustawowe od należności głównej.

Odsetek należnych od spółki na zasadzie art. 481 k.c. nie można przy tym utożsamiać z odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia przez pozywanego członka zarządu. Nie wstępuje on wszak w sytuację prawną dotychczasowego dłużnika, lecz odpowiada w zakresie szkody poniesionej przez wierzyciela. Zatem sformułowanie względem niego roszczenia odszkodowawczego wymaga kwotowego wyrażenia odsetek (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 4 kwietnia 2014r. I Aca 852/13 Lex 1451597).

Powód sprostał powyższemu obowiązkowi gdyż skapitalizował odsetki od należności głównej skapitalizowane na dzień 7 marca 2014r., domagając się zasądzenia od pozwanej z tego tytułu kwoty 27.950,26 zł.

Opierając się na przytoczonych wyżej argumentach, żądanie powoda zasądzenia od pozwanej skapitalizowanych odsetek ustawowych, kosztów zasądzonych od dłużnej spółki w nakazie zapłaty, a także kosztów postępowania egzekucyjnego, znalazło swoje odzwierciedlenie w wyroku jako zasadne.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł w całości zgodnie z żądaniem pozwu.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł stosownie do art. 481 § 1 k.c.: jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Powód wniósł o zasądzenie odsetek od kwot dochodzonych pozwem od dnia wytoczenia powództwa, co biorąc pod uwagę fakt, że pozwana otrzymała to wezwanie w dniu 11 marca 2014r. (k.12) oraz opierając się na treści art. 482§1 k.c., należało uznać za zasadne.

O kosztach procesu, Sąd orzekł w punkcie II sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania.

W związku z tym, że pozwana przegrała spór w całości winna zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty procesu, na które składają się: uiszczona opłata od pozwu w kwocie 11359 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 7200 zł wynikające z § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...), to jest w granicach stawki minimalnej oraz opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

SSO Jarosław Marczewski